

Izvorna jezična inačica ove stranice [pt](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutano pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

portugalski

Swipe to change

Nacionalno zakonodavstvo

Portugal

Na ovoj stranici pružaju se informacije o pravnom sustavu u Portugalu.

Službeni prijevod nije dostupan u jezičnoj verziji koju tražite.

Ovdje možete pristupiti strojnom prijevodu ovog sadržaja. Imajte na umu da je svrha tog prijevoda samo pružiti kontekst. Vlasnik ove stranice ne prihvaća nikakvu odgovornost ni obvezu u pogledu kvalitete strojno prevedenog teksta.

-----hrvatski-----bugarskišpanjolskičeškiđanskiinjemačkiestonskigrčkiengleskifrancuskitalijanskilatvijskilitavskimađarski
malteškinizozemskipoljskirumunjskislovačkislovenskifinskišvedski

1. Instrumenti ili izvori prava kojima se utvrđuju zakonska pravila

Izvorima prava u Portugalu tradicionalno se smatraju:

(a) ustavni zakoni, koji obuhvaćaju portugalski Ustav, razne ustavne zakone te zakone o izmjenama Ustava.

(b) „pravila i načela općeg ili uvriježenog međunarodnog prava”, „pravila utvrđena u pravovaljano ratificiranim i odobrenim međunarodnim sporazumima”, „pravila koja objavljuju nadležna tijela međunarodnih organizacija kojima Portugal pripada... pod uvjetom da su utvrđena u odnosnim konstitucijskim ugovorima” te „odredbe ugovora kojima se uređuje Europska unija i pravila koja objavljuju njezine ustanove tijekom vršenja dužnosti za koje su odgovorne” (članak 8. Ustava).

(c) opći zakoni, koji obuhvaćaju zakone koje donosi Skupština Republike, uredbe sa zakonskom snagom koje donosi Vlada i regionalne zakonodavne uredbe koje donose zakonodavne skupštine autonomnih regija Azora i Madeire.

(d) instrumenti koji imaju jednaku pravnu snagu kao zakoni, kao što su akti kojima se odobravaju međunarodne konvencije, ugovori ili sporazumi, opće obvezujuće odluke Ustavnog suda kojima se neke mjere proglašavaju neustavnima ili nezakonitima, kolektivni ugovori o radu i drugi kolektivni instrumenti kojima se reguliraju radni odnosi.

(e) propisi ili zakonodavni instrumenti koji su u hijerarhiji niži od zakona, a služe za dopunjavanje zakona i utvrđivanje detalja kako bi se zakoni mogli primijeniti ili provesti. Oni obuhvaćaju provedbene uredbe, pravilnike, uredbe, regionalne provedbene uredbe, odluke, pravila, ministarske provedbene naloge, izvršne naloge, policijske uredbe koje izdaju državni guverneri te lokalne naloge i propise.

2. Drugi izvori prava

U pogledu dopustivosti i važnosti koju za izradu pisanih zakona imaju drugi izvori prava izvan područja državne političke moći mišljenja se razlikuju ovisno o tome smatraju li se ti izvori sredstvom za uspostavu zakonskih pravila, sredstvom za objavljivanje pravila ili i jednim i drugim. Ponekad se pravi razlika između izravnih i neizravnih izvora, čime se izbjegavaju neke poteškoće koje proizlaze iz razlika u temeljnom pristupu.

Mogućim izvorima prava obično se smatraju:

(a) običaj, drugim riječima ponavljano i uvriježeno usvajanje određenog načina ponašanja koji se općenito smatra obaveznim. Može se smatrati izvorom prava samo u određenim područjima. Pravila donesena na ovaj način mogu se, primjerice, naći u području javnog međunarodnog prava (npr. načelo imuniteta stranih država od progona), međunarodnog privatnog prava i upravnog prava.

(b) sudska praksa, odnosno skup načela koja proizlaze iz sudskih presuda i odluka; koju neki ne smatraju autentičnim izvorom prava, već značajnom samo za pojašnjenje značenja pravnih odredbi u mjeri u kojoj daje rješenja za probleme tumačenja koja se mogu slijediti i u drugim slučajevima u skladu sa snagom logičnih i tehničkih argumenata na kojima se temelje. Neki autori u ovu kategoriju ne uključuju samo sudske odluke o specifičnim predmetima, nego i sudske presude sa zakonskom snagom (opće obvezujuće odluke Ustavnog suda) jer smatraju da su to sve instrumenti kojima se zapravo stvara opće primjenjivo pravo.

(c) pravo pravičnosti prema kojem su sudovi ovlašteni za formuliranje zakonskih pravila koja odgovaraju specifičnoj prirodi pojedinih predmeta koje ispituju, oslanjajući se na opća načela pravde te etičnost suca. „Sudovi mogu donijeti odluku na temelju pravičnosti samo kada: (a) to dopušta neka pravna odredba, (b) postoji sporazum između strana i moguće je podnošenja žalbe višem sudu, (c) se strane prethodno dogovore o oslanjanju na pravičnost”, članak 4. Građanskog zakonika.

(d) uporabno pravo, drugim riječima ponavljane društvene prakse koje se ne smatraju obaveznima, ali smatraju se važnima u pravnim transakcijama, osobito u formaliziranju pravnih odnosa, posebno u području trgovine. Uporabno pravo sudovi mogu uzeti u obzir kada to nalaže zakon i kada to nije „u suprotnosti s načelima dobre vjere” (članak 3. Građanskog zakonika). Stoga se pravna pravila ne mogu stvarati neovisno putem uporabnog prava i mnogi ga ne smatraju autentičnim izvorom prava.

(e) pravna teorija ili mišljenja autorima iz pravnog područja ne bi se trebala smatrati autentičnim izvorom prava, iako imaju važnu ulogu u znanstvenom i tehničkom razvoju pravnog znanja i značajne posljedice na konačan ishod rada osoba odgovornih za tumačenje i primjenu zakonskih pravila.

3. Hijerarhija izvora prava

Kada se govori o hijerarhiji prava, misli se na relativni status različitih instrumenata, odnosno njihov položaj na ljestvici s poretkom.

U vezi s tim neki tvrde da se hijerarhija može ustanoviti samo na temelju metode stvaranja. Prema takvom mišljenju hijerarhija se ne temelji na relativnom statusu zakonskih pravila, nego se uspostavlja između izvora koji su ih stvorili.

U oba slučaja moguće je utvrditi redoslijed prvenstva.

Hijerarhijski je redoslijed različitih izvora popisanih u odjeljku 1. sljedeći:

1. Ustav i ustavni zakoni;
2. pravila i načela općeg ili običajnog međunarodnog zakonodavstva i međunarodnih ugovora (odnosno svi instrumenti navedeni u odjeljku 1. točki b);
3. zakoni i uredbe sa zakonskom snagom;
4. regionalne zakonodavne uredbe;

5. instrumenti koji imaju jednaku pravnu snagu kao zakoni;
6. propisi.

4. Postupci za stavljanje međunarodnih pravila na snagu u Portugalu

Međunarodni zakonodavni instrumenti prenose se u portugalsko pravo u skladu sa sljedećim načelima utvrđenima u članku 8. portugalskog Ustava:

- (a) „pravila i načela općeg ili običajnog međunarodnog prava čine sastavni dio portugalskog prava”.
- (b) „pravila navedena u pravovaljano ratificiranim međunarodnim ugovorima stupaju na snagu u portugalskom nacionalnom pravu kada se službeno objave i tako ostaje dok god su međunarodno obvezujuća za portugalsku državu”.
- (c) „pravila koja objavljuju nadležna tijela međunarodnih organizacija kojima pripada Portugal izravno stupaju na snagu u portugalskom nacionalnom pravu, uz uvjet da su utvrđena u pripadajućim konstitutivnim ugovorima”.
- (d) „odredbe ugovora kojima se uređuje Europska unija i pravila koja donose njezine institucije tijekom vršenja dužnosti za koje su odgovorne primjenjuju se u portugalskom nacionalnom pravu u skladu s pravom Unije i prema temeljnim načelima demokratske države koja se temelji na vladavini prava”.

5. Razna nadležna tijela ovlaštena za donošenje zakonskih pravila

Nadležna tijela ovlaštena za donošenje zakonskih pravila jesu Skupština Republike, Vlada, regionalne vlade i zakonodavne skupštine Azora i Madeire, lokalne vlasti te određena upravna tijela.

6. Postupak za donošenje zakonskih pravila

Način na koji se donose pravila razlikuje se u odnosu na posebne postupke koje svako pojedino tijelo odgovorno za njihovo donošenje mora slijediti.

Različite vrste zakonodavnih instrumenata stoga se ostvaruju kroz različite postupke. Dva najslužbenija i najvažnija postupka za donošenje zakonskih pravila opisana su dalje u tekstu.

Najsloženiji postupak, koji uključuje Skupštinu Republike, sastoji se od sljedećih koraka:

- (a) pokretanje zakonodavnog postupka: ovlasti za pokretanje zakona imaju „zastupnici, parlamentarne skupine i Vlada te, u skladu s uvjetima i odredbama utvrđenima zakonom, skupine registriranih birača. Ovlasti za pokretanje zakonodavnog postupka povezanog s autonomnim regijama ima odgovarajuća zakonodavna skupština” (članak 167. stavak 1. Ustava);
- (b) početno prihvaćanje, objavljivanje, registracija, označavanje i procjena: ova faza obuhvaća razmatranje o dopustivosti prijedloga zakona, objavu teksta u Službenom listu Skupštine Republike, administrativnu obradu i, konačno, procjenu sadržaja;
- (c) rasprava i odobrenje: to obuhvaća raspravu o općim pitanjima, raspravu o specifičnim točkama, glasovanje o prijedlogu zakona kao cjelini, glasovanje o specifičnim točkama i konačno cjelokupno glasovanje. Kako bi prijedlog zakona bio prihvaćen, može se zahtijevati obična većina, apsolutna većina ili kvalificirana većina;
- (d) predsjednik Republike razmatra prijedlog unutar roka utvrđenog zakonom te ga proglašava zakonom ili koristi pravo veta. U potonjem slučaju o mjeri ponovno raspravlja Skupština Republike. Ako je glasovanje potvrđeno ili je došlo do izmjena, tekst se ponovno prosljeđuje predsjedniku radi proglašenja, što mora uslijediti u unaprijed utvrđenom roku. Predsjednik Republike odgovoran je za „proglašavanje zakona, uredbi sa zakonskom snagom i regulatornih uredbi, za nalog za njihovo objavljivanje te za potpisivanje rezolucija Skupštine Republike kojima se odobravaju međunarodni ugovori i drugi vladini ukazi” (članak 134. stavak b Ustava);
- (e) objava: nakon što ga proglasi, predsjednik mora naložiti objavu teksta novog zakona u Službenom listu Republike Portugal. Postupak u kojem Vlada donosi zakonodavne akte sastoji se od sljedećih glavnih koraka:
  - (a) pokretanje zakonodavnog postupka: nacrt zakona prosljeđuje ured odgovarajućeg ministra;
  - (b) ispitivanje: tijekom ove faze ministar koji predlaže zakon mora prikupljati mišljenja te se također mora savjetovati s tijelima određenima Ustavom i zakonom;
  - (c) preliminarna i detaljna procjena: prijedlozi se preispituju i procjenjuju nakon početnog odobravanja;
  - (d) odobrenje: iako određene vrste zakonodavnih akata ne mora odobriti Vijeće ministara, ono je obično odgovorno za odobravanje nacrta zakona;
  - (e) razmatranje: „u roku od četrdeset dana od primitka bilo koje vladine uredbi radi proglašavanja, ... predsjednik Republike proglašava uredbu ili iskorištava pravo na veto. U potonjem slučaju obavješćuje Vladu pisanim putem o razlozima svoje odluke” (članak 136. stavak 4. Ustava);
  - (f) objava konačnog teksta u Službenom listu Republike Portugal.

7. Postupci za stavljanje nacionalnih pravila na snagu

„Zakoni su pravno obvezujući samo nakon objave u Službenom listu.” Kada se zakon objavi, stupa na snagu po isteku roka navedenog u samom zakonu ili, ako takvo razdoblje nije navedeno, nakon roka utvrđenog u posebnom zakonu” (članak 5. Građanskog zakonika).

U skladu s člankom 2. Zakona br. 74/98 od 11. studenoga 1998., kako je izmijenjen Zakonom br. 26/2006 od 30. lipnja 2006.:

„1. zakonodavni instrumenti i ostali akti opće prirode stupaju na snagu na dan koji je naveden u njima; ni u kojem slučaju ne smiju stupiti na snagu na dan objave;

2. ako datum nije utvrđen, akti navedeni u stavku 1. stupaju na snagu diljem portugalskog teritorija i u inozemstvu peti dan od objave;

3. rok naveden u stavku 2. počinje s prvim danom nakon objave na internetskoj stranici kojom upravlja Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.”

8. Sredstva za rješavanje mogućih proturječja između različitih zakonskih pravila

Najvažniju ulogu u ovom pogledu ima Ustavni sud, koji mora proglasiti neustavnima sva pravila koja su u proturječju s portugalskim Ustavom ili načelima sadržanima u njemu.

Kada razmatraju posebne predmete koji se vode pred njima, sudovi ne smiju primjenjivati odredbe kojima se krši Ustav ili načela koja proizlaze iz njega.

Tijekom postupka tumačenja koji se provodi radi procjene činjenica koje su im dostavljene na razmatranje sudovi moraju riješiti sva proturječja koja su nastala između različitih zakonskih pravila, uvijek uzimajući u obzir navedenu hijerarhiju izvora prava. Pritom moraju promatrati sustav kao jedinstvenu cjelinu zanemarujući propuste i nedosljednosti, posebno one logičke ili semantičke prirode, te pažljivo razmotriti okolnosti u temelju donošenja pravila i specifične uvjete koji vladaju u vrijeme trajanja postupaka, uvijek tražeći minimalnu jezičnu podudarnost, čak i ako je izraz nesavršen, s pristupom u zakonskom aktu i pretpostavljajući da je zakonodavac izabrao „najpravednija” rješenja i „izrazio svoje namjere odgovarajućim terminima” (članak 9. Građanskoga zakonika). U vezi sa proturječjima među pravilima u području privatnoga međunarodnoga prava, objašnjenja su navedena u temi Mjerodavno pravo – Portugal.

Pravne baze podataka

Digesto je portugalska službena baza podataka i sadržava Službeni list (Diário da República).

Digesto — integrirani sustav pravnih informacija

Vrste pristupa

Besplatan pristup

Pristup *web*-mjestu besplatan je.

Posjetitelji mogu pretraživati bazu prema vrsti, broju i datumu izdanja kako bi pronašli:

sažetke i cjelovite tekstove zakonodavnih akata,

datume njihova stupanja na snagu.

Pretplatnički pristup

Informacije koje su označene, katalogizirane i organizirane prema različitim naslovima.

Elektronički Diário da República (Službeni list)

Vrste pristupa

Besplatan pristup

Posjetitelji mogu pretraživati bazu prema vrsti, broju i datumu izdanja kako bi pronašli: sažetke i cjelovite tekstove zakonodavnih akta.

Pretplatnički pristup

Pretraživanje prema tekstu

Kratak opis sadržaja

Zakonodavne baze podataka

U Portugalu postoje sljedeće baze podataka o zakonodavstvu:

PCMLEX – središnja baza podataka sustava Digesto

Diário da República, izdanje I

Glavni zakonodavni i upravni akti objavljeni u Službenom listu (Diário da República), izdanje II

LEGAÇOR – regionalna zakonodavna baza podataka Azora

Službeni list Azora, izdanje I

Baze podataka koje se ne odnose na zakonodavstvo

U Portugalu postoje sljedeće baze podataka koje se ne odnose na zakonodavstvo:

DGO-Dout – specijalizirana baza podataka koja sadržava okružnice i mišljenja koje je izdala Glavna uprava za proračun

DGAP-Opinio – specijalizirana baza podataka Glavne uprave za javnu upravu

REGTRAB – specijalizirana baza podataka za ugovore o radu

Interoperabilnost

S bazom podataka Digesto integrirani su:

Diário da República (Službeni list)

Skupština Republike (portugalski parlament)

Ustavni sud

Vrhovni sud

Vrhovni upravni sud

žalbeni sudovi

mišljenja Savjetodavnog odbora Ureda državnog odvjetnika

Eur-lex

S elektroničkom bazom podataka Diário da República integrirani su:

Diário da República (Službeni list)

odlukama Vrhovnog upravnog suda

Službenim listom Europske unije

Korisne poveznice

[Diário da República – Portugal](#)

Posljednji put ažurirano: 18/07/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.